

Večer s dokumentem – 74. díl – Svobodný prales

"... Když nebude svoboda lesa, nebude ani svoboda člověka..." - tato věta z dokumentu "Svobodný prales" z cyklu "Nedej se!" (viz [zde](#)) zní hezky, ale není to jen taková líbivá, prázdná fráze? Kdo za ní stojí? Není to třeba romantický snílek, uvažující o přírodě ve městě nad počítačem? Mluví vůbec o něčem konkrétním, co se v praxi už osvědčilo?

Říká vám něco jméno Ing. Miroslava Janíka ze Základní organizace ČSOP Kosenka? Možná jste o něm někdy něco četli (např. [zde](#), [zde](#) nebo [zde](#)). Nebo si pamatujete na jiný dokument "Nedej se!", který byl právě o něm (a o MVDr. Jaromíru Bláhovi) a také už prošel naším seriálem "Večer s dokumentem" (viz [zde](#)). Mluvil tehdy (v roce 2015) o ochraně unikátních květnatých luk v Bílých Karpatech, ale i o lesích - a mezi nimi o Ščúrnicí, nazvané po místní studánce. Tehdy se teprve začínalo s tím, že dobrovolníci posílali peněžité dary a pomáhali tak vyvázat toto území z vlivu čistě lesnického přístupu, zaměřeného na hmotný zisk. Od té doby do vzniku dalšího dokumentu (2019) zde došlo v rámci kampaně "Místo pro přírodu" (viz [zde](#)) k vybrání 3,5 milionu Kč a díky tomu k rozšíření vykoupeného území na rozlohu 37 ha. Pan Janík má tedy vypořádkováno, co to přineslo a jak inspirující to může do budoucna být.

A co říká o té svobodě? "*... Hlavní posláním té Ščúrnicí, jak to vnímám, je to, že se ten les nechá žít. Vždycky, když přijdu do jakéhokoliv lesa, ať je to kdekoliv, tak cítím tu energii stromů. Cítím tu symbiózu mezi těmi ptáky, mezi tím hmyzem, mezi těmi vazbami... A i když ta jedle spadne, nebo jakýkoliv jiný strom, tak tam zůstane a vytvoří domov pro další hmyz, živočichy, a ten les funguje, jak má, a tvoří takový základ pro mnohem širší oblast než je Ščúrnicí sama, protože les potřebuje mnohem větší plochu než pár hektarů, aby vlastně fungoval jako jeden organismus.*"

Slova pana Janíka jsou v dokumentu doprovázena záběry na zdravý, různověký smíšený les. A také na jeho okolí, na valašskou krajinu připomínající pestrou mozaiku.

"... Můžu pozorovat všechno, jak ten les stoupá a pomalu mě pohltí a jde to až nahoru do nebe. Všecko tu je vidět... Tady na tom nádherném místě na vrcholu těch Ploštín se člověk cítí krásně povznesený... A nad tím vlastně ještě to nádherné moře toho vzduchu. Čili zase i tady jsem jenom součástí toho celého zázraku života Země..."

... Tady už vidíme nastupující buky, tady je javor, jedle... Což byl v minulosti základ takzvaného selského lesa, výběrového lesa, že hospodář bral jenom to, co potřeboval, nedělal žádné holosečné těžby... Ščúrnicí považuji za průkopnický projekt svého druhu... Může inspirovat i další lidi k vytvoření podobných Ščúrnic. Nejenom u nás, ale i v zahraničí... My tomu lesu věříme, že si najde tu svoji cestu a že nám tu cestu ukáže..."

V dokumentu se hovoří i o tom, že ne všichni místní obyvatelé význam Ščúrnicí chápou. Byla ale natočena slova několika z těch, kteří porozuměli. Například:

"... Jak se říká: myslí globálně, jedne lokálně. A ačkoliv Ščúrnicí se v tom globálním kontextu může zdát jako kapka v moři, tak i každá kapka v moři má svůj význam... Moje babička mi vždycky říkala: Pamatuj si, ogare, kde sa kdo zrodí, tam sa aj hodí. A já bych to nevztahoval jen na lidi, ale vztáhnul bych to i na zvířata, i na stromy, a právě o to víc jsem vděčný za Mirka Janíka, který tady založil Ščúrnicí..."

"... To považuju za úplně normální a přirozené, že přispívám na něco, co má smysl, co je správné... Myslím že zkrátka je to všechno provázané. Že ta příroda je tak spojená s námi a my s ní, že to, co uděláme my špatně, že se projeví i na té přírodě a že co děláme dobře, že se taky projeví a že ty naše vztahy a řekněme i naše vlastnosti že se promítají i tam... Přece když jsem dostala ten život jako dar, tak mám taky dávat něco, mám to vrátet nazpátek, mám sloužit těm druhým. Mám být přínosem pro ty druhé, a ne jenom od nich získávat..."

Věřím, že dokument o Ščúrnicí dokáže potěšit každého, kdo jej uvidí. Je to něco nádherného, dozvědět se o něčem, co se daří a co není lidem vnuceno, co vzniklo spontánně, pro les a jeho obyvatele i pro naši společnou radost. Můžeme k tomu přispět vlastními dary, šířením informací nebo třeba snahou vytvořit podobné místo ještě i někde jinde, blíž k vlastnímu domovu. Přispěli bychom tím k ozdravení krajiny - a zároveň i sebe. Tak, jak o tom v dokumentu mluví místní mladý umělec, výrobce dřevěných hudebních nástrojů:

"... Já si myslím, že technika a příroda můžou existovat v synergii, ve spolupráci... Technika vlastně člověka osvobodila od mnohé těžké práce. Akorát ten čas, který jsme získali, ve všeobecnosti využíváme hlavně na to, abychom dále urychlili svůj život. A nevede to k tomu, že by vlastně nastalo nějaké uvolnění pro práci toho lidského ducha, pro umění, pro věci, které vlastně nás povznášejí..."

... Já se ptám, jestli to není lidskost, která je v krizi, a tím pádem ohrožuje i své prostředí, svoje okolí... Člověk se tak vyřadil z toho přirozeného a jemu daného, že dělá věci, které z jistého úhlu pohledu jsou úplně nepochopitelné. A možná se za dvacet roků, za sto roků budeme chytat za hlavu, že jak to bylo vůbec možné, myslitelné, že člověk byl tak zaslepený, bezohledný, repektive dával přednost věcem, které jsou velmi krátkodobé a vedou k poškození... Právě proto vidím hodnotu té Ščúrnic, že i kdyby nic jiného, tak je to prostě kousek země, kde může být zjevené něco, co nese v sobě moudrost, která jinde se už najít nedá..." **-ah-**